

IFLA / UNESCO OKUL KÜTÜPHANESİ BİLDİRGESİ

Herkes için Öğretim ve Öğrenimde Okul Kütüphanesi UNESCO Okul Kütüphanesi Bildirgesi

Okul kütüphanesi günümüzün bilgiyi temel alan toplumunda başarılı hizmetlerin verilmesi için esas olan bilgi ve düşünceleri kapsar. Okul kütüphanesi, öğrencilerin sorumlu vatandaşlar olarak yaşamalarını sağlarken, onları yaşam boyu öğrenme becerisiyle donatır ve hayal güçlerini geliştirir.

Okul Kütüphanesinin Görevleri

Okul kütüphanesi, okuldaki bütün bireylerin her türlü biçim ve araçlardaki bilginin etkin kullanıcıları ve eleştirel düşünürleri olmasını sağlayan öğrenim hizmetlerini, kitapları ve kaynakları sunar. Okul kütüphaneleri daha geniş kütüphanelere ve bilgi ağlarına UNESCO Halk Kütüphanesi Bildirgesi'ndeki ilkeler uyarınca bağlıdır.

Kütüphane personeli edebi kaynaklardan belgelere, basılı kaynaklardan elektronik kaynaklara, hem bulunan yerdeki hem de uzaktaki kitapların ve diğer bilgi kaynaklarının kullanılmasını teşvik eder. Bilgi kaynakları ders kitaplarını, öğretici kaynakları ve öğretim yöntemlerini tamamlar ve zenginleştirir.

Kütüphaneciler ve öğretmenler birlikte çalıştıklarında, öğrencilerin okuryazarlık, okuma, öğrenme, sorun çözme, bilgi ve iletişim teknolojileriyle ilgili yetenek düzeylerinin daha yükseldiği kanıtlanmıştır.

Okul kütüphanesi hizmetleri okul topluluğunun tüm üyelerine yaş, ırk, cins, dil, din, milliyet, meslek veya sosyal durum göz önünde bulundurulmaksızın eşit olarak sağlanmalıdır. Kütüphane hizmetlerini ve bilgi kaynaklarını kullanamayacak durumda olanlara özel hizmetler ve bilgi kaynakları sunulmalıdır.

Hizmetlere ve dermeye erişim Birleşmiş Milletler İnsan Hakları ve Özgürlükleri Evrensel Bildirgesi'ne dayanmalı ve herhangi bir biçimde ideolojik, politik ve dini sansürlere ya da ticari baskılara konu edilmemelidir.

Bütçe Yasası ve Ağlar

Okul kütüphanesi okuryazarlık, eğitim, bilgi sağlamayla birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimle ilgili her türlü uzun vadeli yöntemleri belirlemek için çok önemlidir. Yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde yetkililerin sorumluluğunda olduğundan, okul kütüphaneleri özel kanunlar ve kurullarla desteklenmelidir. Okul kütüphaneleri eğitimi

personel, bilgi kaynakları, araçlar, teknolojiler ve hizmetler için yeterli ve güvenilir bütçeye sahip olmalıdır. Ücretsiz hizmet verilmelidir.

Okul kütüphanesi yerel, bölgesel, ulusal kütüphane ve bilgi ağında gerekli bir ögedir.

Okul kütüphanesi, halk kütüphanesi gibi bir diğer kütüphane türüyle hizmet ve/veya kaynakları paylaştığında asıl amaçları belirlenmeli ve sürdürülmelidir.

Okul Kütüphanesinin Amaçları

Okul Kütüphanesi eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Aşağıdakiler okuryazarlığın, bilgi okuryazarlığının, öğretimin, öğrenmenin ve kültürel gelişimin temeli olarak, okul kütüphanesi hizmetlerinin özünü temsil eder:

- Okulun görevleriyle birlikte öğretim programında belirtilen eğitimsel amaçları desteklemek ve ilerletmek;
- Çocuklarda okuma, öğrenme, yaşamları boyunca kütüphane kullanma alışkanlığını ve zevkini geliştirmek ve sürdürmek;
- Bilgi edinme,anlama, hayal kurma ve eğlenme amacıyla bilgiyi kullanma ve yaratıcılığı sağlama deneyimlerini oluşturacak fırsatlar sunmak;
- Toplumdaki iletişim yöntemlerine duyarlı olarak yapıya, biçime veya ortama bakılmaksızın bilgiyi değerlendirmeleri ve kullanmaları için bütün öğrencileri eğiterek beceri kazanmalarını desteklemek;
- Yerel, bölgesel, ulusal ve evrensel kaynaklara erişimi sağlayarak kullanıcıların farklı görüşleri, deneyimleri ve düşünceleri üretebilmelerinde gerekli olanakları tanımak;
- Sosyal ve kültürel olayların farkında olmayı ve bunlara önem vermeyi sağlayan faaliyetler düzenlemek;
- Okulun görevlerini başarıyla yerine getirmesi için öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve velilerle birlikte çalışmak;
- Etkin ve sorumlu vatandaş olarak demokrasiye katılmak için düşünce ve bilgiye erişim özgürlüğünün gerekliliğini benimsetmek;
- Okul kütüphanesinin kaynaklarını, hizmetlerini ve okumanın gerekliliğini okulun tamamına ve ilgili olabilecek herkese anlatmak.

Okul kütüphanesi bu görevleri politika ve hizmetler geliştirerek, kaynakları seçip elde ederek, uygun bilgi kaynaklarına fiziksel ve düşünsel erişim sağlayarak, eğitimsel olanaklar sunarak ve eğitilmiş personel çalıştırarak yerine getirir.

Personel

Okul kütüphanecisi, okuldaki herkesle birlikte çalışan, halk kütüphanesiyle birlikte diğer kütüphanelerle bağlantı kuran, okul kütüphanesinin planlamasından ve yönetiminden sorumlu olarak görevini mümkün olduğunca iyi yapan, mesleki uzmanlık niteliklerine sahip görevlidir.

Okul kütüphanecilerinin çalışmaları ülke yasaları ve mali durum çerçevesinde okulların bütçesine, ders programlarına ve öğretim yöntemlerine göre çeşitlenecektir. Okul kütüphanecilerinin, okul kütüphanesindeki hizmetleri geliştirmesi ve etkin bir duruma

getirmesi için hayati önem taşıyan genel bilgi alanları: Her çeşit kaynak, kütüphane, bilginin yönetimi ve öğretimi olmaktadır.

Bilgi ağlarının gittikçe arttığı ortamda, okul kütüphanecileri gerek öğretmenlerin gerekse öğrencilerin değişik bilgi kaynaklarına erişim becerilerinin öğretilmesinde ve çalışmaların planmasında işlerin ehli olmalıdır. Bundan dolayı kendilerini eğitmeye ve geliştirmeye devam etmelidirler.

Çalışmalar ve Yönetim

Etkili, sorumlu ve başarılı çalışmalar yapmak için :

- Okulun öğretim programıyla ilgili amaçlarını, öncelikli konularını ve hizmetlerini tanımlayacak şekilde okul kütüphanesinin çalışma kuralları belirlenmelidir;
- Okul kütüphanesi mesleki standartlar doğrultusunda düzenlenmeli ve çalışmalarında süreklilik sağlanmalıdır;
- Okuldaki herkese hizmet verilmeli ve bütün okula yönelik olarak yürütülmelidir;
- Öğretmenler, okul yönetimi, idareciler, veliler, çeşitli kurumlardan kütüphaneciler, konu uzmanları ve ilgili kişilerle işbirliği kurulmalıdır.

Bildirgenin Uygulanması

Hükümetler, eğitimden sorumlu bakanlıkları aracılığıyla bu bildirgenin ilkelerini uygulamak üzere kurallar, yöntemler ve planlar üreterek geliştirmelidir. Yapılması gerekenler arasında, kütüphanecilere ve öğretmenlere verilen eğitim ve sürekli eğitim programlarında “Okul Kütüphaneleri Bildirgesi”nin incelenmesi, yayınlanması ve dağıtılması da bulunmalıdır.

Çeviren / translated by: İnci Önal